

I

(Legislativní akty)

NAŘÍZENÍ

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU, Euratom) 2020/2092

ze dne 16. prosince 2020

o obecném režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 322 odst. 1 písm. a) této smlouvy,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství pro atomovou energii, a zejména na článek 106a této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

s ohledem na stanovisko Účetního dvora ⁽¹⁾,

v souladu s řádným legislativním postupem ⁽²⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin, což je zakotveno v článku 2 Smlouvy o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“). Jak je uvedeno v článku 2 Smlouvy o EU, tyto hodnoty jsou společné členským státům ve společnosti vyznačující se pluralismem, nepřípustností diskriminace, tolerancí, spravedlností, solidaritou a rovností žen a mužů.
- (2) Evropská rada ve svých závěrech ze dne 21. července 2020 konstatovala, že finanční zájmy Unie mají být chráněny v souladu s obecnými zásadami zakotvenými ve Smlouvách, a zejména s hodnotami uvedenými v článku 2 Smlouvy o EU. Rovněž zdůraznila význam ochrany finančních zájmů Unie a význam dodržování zásad právního státu.
- (3) V právním státě se veškeré veřejné pravomoci vykonávají v mezích stanovených zákonem, v souladu s hodnotami demokracie a dodržování základních práv, jež jsou uvedena v Listině základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“) a dalších použitelných nástrojích, a pod kontrolou nezávislých a nestranných soudů. Musí se v něm především dodržovat tyto zásady: zákonnosti ⁽³⁾, jejímž předpokladem je transparentní, odpovědný, demokratický

⁽¹⁾ Úř. věst. C 291, 17.8.2018, s. 1.

⁽²⁾ Postoj Evropského parlamentu ze dne 4. dubna 2019 (dosud nezveřejněný v Úředním věstníku) a postoj Rady v prvním čtení ze dne 14. prosince 2020. Postoj Evropského parlamentu ze dne 16. prosince 2020 (dosud nezveřejněný v Úředním věstníku).

⁽³⁾ Rozsudek Soudního dvora ze dne 29. dubna 2004 ve věci C-496/99 P, *Succhi di Frutta*, ECLI:EU:C:2004:236, bod 63.

a pluralitní zákonodárny proces; právní jistoty⁽⁴⁾; zákazu svévole výkonné moci⁽⁵⁾; účinné soudní ochrany nezávislými a nestrannými soudy, včetně přístupu ke spravedlnosti⁽⁶⁾; a oddělení mocí⁽⁷⁾.⁽⁸⁾

- (4) Kritéria pro přistoupení stanovená Evropskou radou v Kodani v roce 1993 a posílená Evropskou radou v Madridu v roce 1995 tvoří základní podmínky, jež musí kandidátská země splňovat, aby se mohla stát členským státem Unie. Nyní jsou tato kritéria zakotvena v článku 49 Smlouvy o EU.
- (5) Jakmile se kandidátská země stane členským státem, připojí se k právní struktuře spočívající na základním předpokladu, že každý členský stát sdílí se všemi ostatními členskými státy řadu společných hodnot, na nichž je Unie založena, jak je uvedeno v článku 2 Smlouvy o EU, a uznává, že s ním ostatní členské státy tyto hodnoty sdílejí. Tento předpoklad znamená a zároveň odůvodňuje existenci vzájemné důvěry členských států v uznání těchto hodnot, a tím i v dodržování unijního práva, které tyto hodnoty uplatňuje⁽⁹⁾. Právní předpisy a postupy členských států by měly být i nadále v souladu se společnými hodnotami, na nichž je Unie založena.
- (6) I když pro hodnoty Unie neexistuje žádná hierarchie, dodržování zásad právního státu je nezbytné pro ochranu ostatních základních hodnot, na nichž je Unie založena, jako je svoboda, demokracie, rovnost a dodržování lidských práv. Dodržování zásad právního státu je svou podstatou spojeno s dodržováním demokratických zásad a základních práv. Demokracie a dodržování základních práv nemohou existovat bez dodržování zásad právního státu a naopak.
- (7) Kdykoli členské státy plní rozpočet Unie, včetně zdrojů přidělených prostřednictvím nástroje Evropské unie na podporu oživení zřízeného podle nařízení Rady (EU) 2020/2094⁽¹⁰⁾ a prostřednictvím půjček a jiných nástrojů se zárukou z rozpočtu Unie, a bez ohledu na způsob jejich plnění, je dodržování zásad právního státu základním předpokladem pro dodržení zásad řádného finančního řízení zakotvených v článku 317 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“).
- (8) Řádné finanční řízení mohou členské státy zajistit pouze tehdy, pokud orgány veřejné moci jednájí v souladu s právem, pokud podvody, včetně daňových podvodů, daňových úniků, korupce, střetu zájmů nebo jiných porušení práva jsou účinně stíhány orgány pověřenými vyšetřováním a trestním stíháním, a pokud mohou být svévolná nebo protiprávní rozhodnutí orgánů veřejné moci, včetně donucovacích orgánů, předmětem účinného soudního přezkumu nezávislými soudy a Soudním dvorem Evropské unie.
- (9) Vždy by měla být zaručena nezávislost a nestrannost soudnictví a orgány pověřené vyšetřováním a trestním stíháním by měly být schopny řádně plnit svou funkci. Soudní orgány a orgány pověřené vyšetřováním a trestním stíháním by měly být vybaveny dostatečnými finančními a lidskými zdroji a mít k dispozici postupy, aby jednaly účinně a způsobem, jenž je v plném souladu s právem na spravedlivý proces včetně práva na obhajobu. Pravomocné rozsudky by měly být účinně vykonávány. Tyto podmínky jsou nezbytné jako minimální záruka proti nezákonným a svévolným rozhodnutím orgánů veřejné moci, která by mohla poškodit finanční zájmy Unie.

⁽⁴⁾ Rozsudek Soudního dvora ze dne 12. listopadu 1981 ve spojených věcech 212 až 217/80, Amministrazione delle finanze dello Stato v. Srl Meridionale Industria Salumi a ostatní Ditta Italo Orlandi & Figlio a Ditta Vincenzo Divella v. Amministrazione delle finanze dello Stato, ECLI:EU:C:1981:270, bod 10.

⁽⁵⁾ Rozsudek Soudního dvora ze dne 21. září 1989 ve spojených věcech 46/87 a 227/88, Hoechst, ECLI:EU:C:1989:337, bod 19.

⁽⁶⁾ Rozsudek Soudního dvora ze dne 27. února 2018 ve věci C-64/16, Associação Sindical dos Juizes Portugueses v. Tribunal de Contas, ECLI:EU:C:2018:117, body 31, 40 a 41. rozsudek Soudního dvora ze dne 25. července 2018 ve věci LM, C-216/18, PPU, ECLI:EU:C:2018:586, body 63–67.

⁽⁷⁾ Rozsudek Soudního dvora ze dne 10. listopadu 2016 ve věci C-477/16, Kovalkovas, ECLI:EU:C:2016:861, bod 36; rozsudek Soudního dvora ze dne 10. listopadu 2016 ve věci C-452/16, PPU Poltorak, ECLI:EU:C:2016:858, bod 35, a rozsudek Soudního dvora ze dne 22. prosince 2010 ve věci C-279/09, DEB, ECLI:EU:C:2010:811, bod 58.

⁽⁸⁾ Sdělení Komise s názvem „Nový postup EU pro posílení právního státu“, COM(2014)0158, příloha I.

⁽⁹⁾ Posudek 2/13, EU:C:2014:2454, bod 168.

⁽¹⁰⁾ Nařízení Rady (EU) 2020/2094 ze dne 14. prosince 2020, kterým se zřizuje Nástroj Evropské unie na podporu oživení, jehož účelem je podpořit oživení po krizi COVID-19 (viz strana 23 v tomto čísle Úředního věstníku).

- (10) Nezávislost soudnictví zejména předpokládá, že dotčený soudní orgán je oprávněn na základě relevantních pravidel i praxe vykonávat své soudní funkce zcela samostatně, není hierarchicky vázán ani není podřízen jinému orgánu a od nikoho nepřijímá příkazy či pokyny jakéhokoli původu, čímž je chráněn před vnějšími zásahy nebo tlaky, které by mohly narušit nezávislost rozhodování jeho členů a ovlivnit jejich rozhodnutí. Záruky nezávislosti a nestrannosti vyžadují existenci pravidel, zejména pokud jde o složení orgánu, jmenování, funkční období, jakož i důvody pro zdržení se hlasování, vyloučení pro podjatost a odvolání jeho členů, která umožní rozptýlit jakékoli legitimní pochybnosti jednotlivců, pokud jde o neovlivnitelnost uvedeného orgánu ve vztahu k vnějším skutečnostem a jeho neutralitu ve vztahu k zájmům střetávajícím se ve věci.
- (11) Dodržování zásad právního státu má klíčový význam nejen pro občany Unie, ale i pro podnikatelské iniciativy, inovace, investice, hospodářskou, sociální a územní soudržnost a řádné fungování vnitřního trhu, které se budou rozvíjet nejvíce tam, kde je zaveden pevný právní a institucionální rámec.
- (12) Článek 19 Smlouvy o EU, který konkretizuje hodnotu právního státu uvedenou v článku 2 Smlouvy o EU, ukládá členským státům povinnost poskytnout účinnou soudní ochranu v oblastech, na které se vztahuje právo Unie, včetně těch oblastí, které souvisejí s plněním rozpočtu Unie. Samotná existence účinného soudního přezkumu sloužícího k zajištění dodržování unijního práva je podstatou právního státu a vyžaduje nezávislé soudy⁽¹¹⁾. Zachování nezávislosti soudů je zásadní, jak bylo potvrzeno v čl. 47 druhém pododstavci Listiny⁽¹²⁾. To platí zejména pro soudní přezkum platnosti opatření, smluv nebo jiných nástrojů vytvářejících výdaje nebo zadlužení z veřejných zdrojů, mimo jiné v souvislosti s postupy při zadávání veřejných zakázek, které mohou být také předloženy soudu.
- (13) Existuje tedy jasný vztah mezi dodržováním zásad právního státu a efektivním plněním rozpočtu Unie v souladu se zásadami řádného finančního řízení.
- (14) Unie vyvinula řadu nástrojů a procesů na podporu právního státu a jeho uplatňování, včetně finanční podpory organizacím občanské společnosti, evropského mechanismu právního státu a srovnávacího přehledu EU o soudnictví, jakož i k zajišťování účinné reakce ze strany orgánů Unie na porušování zásad právního státu prostřednictvím řízení o nesplnění povinnosti a postupu podle článku 7 Smlouvy o EU. Mechanismus stanovený v tomto nařízení tyto nástroje doplňuje tím, že chrání rozpočet Unie před porušováním zásad právního státu, které ovlivňují jeho řádné finanční řízení nebo poškozují či ohrožují ochranu finančních zájmů Unie.
- (15) Porušování zásad právního státu, a to zejména těch, které ovlivňují řádné fungování orgánů veřejné moci a účinný soudní přezkum, mohou vážně poškodit finanční zájmy Unie. Tak je tomu v případě jednotlivých porušení zásad právního státu, a ve větší míře ještě v případě rozsáhlých porušení nebo porušení v důsledku opakujících se praktik či opomenutí ze strany orgánů veřejné moci nebo obecných opatření přijatých těmito orgány.
- (16) Identifikace porušení zásad právního státu vyžaduje důkladné kvalitativní posouzení Komisí. Toto posouzení by mělo být objektivní, nestranné a spravedlivé a mělo by přihlížet k relevantním informacím ze všech dostupných zdrojů a od uznávaných orgánů, včetně rozsudků Soudního dvora Evropské unie, zpráv Účetního dvora, výroční zprávy Komise o právním státu a srovnávacího přehledu EU o soudnictví, který poskytuje Komise, zpráv Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF) a případně Úřadu evropského veřejného žalobce (EPPO), jakož i závěrů a doporučení relevantních mezinárodních organizací a sítí, včetně orgánů Rady Evropy, jako je Skupina států proti korupci (GRECO) při Radě Evropy nebo Benátská komise, zejména pokud jde o její seznam kritérií právního státu, a evropské sítě nejvyšších soudů a rad pro soudnictví. Za účelem vypracování důkladného kvalitativního posouzení by mohla Komise v případě potřeby konzultovat Agenturu Evropské unie pro základní práva a Benátskou komisi.

⁽¹¹⁾ Věc C-64/16, body 32 až 36.

⁽¹²⁾ Věc C-64/16, body 40 a 41.

- (17) Opatření podle tohoto nařízení jsou nezbytná zejména v případech, kdy by jiné postupy stanovené v právních předpisech Unie neumožňovaly účinnější ochranu rozpočtu Unie. Finanční právní předpisy Unie a použitelná odvětvová a finanční pravidla stanoví různé možnosti ochrany rozpočtu Unie, včetně přerušení, pozastavení nebo finančních oprav v souvislosti s nesrovnalostmi nebo závažnými nedostatky v systémech řízení a kontroly. Měla by se stanovit opatření, která by měla být přijata v případě porušení zásad právního státu, a postup, který je třeba dodržet při přijímání těchto opatření. Tato opatření by měla zahrnovat pozastavení plateb a závazků, pozastavení vyplacení splátek nebo předčasné splacení půjček, snížení financování v rámci stávajících závazků a zákaz přijímat nové závazky s příjemci nebo uzavírat nové dohody o půjčkách nebo jiných nástrojích se zárukou z rozpočtu Unie.
- (18) Při stanovování opatření, která se mají přijmout, by se měla uplatnit zásada proporcionality, zejména by se mělo přihlížet k závažnosti situace, době, která uplynula od okamžiku, kdy příslušné jednání začalo, době jeho trvání a opakování, úmyslu, míře spolupráce dotčeného členského státu při ukončení porušování zásad právního státu a dopadům těchto porušení na řádné finanční řízení rozpočtu Unie nebo finanční zájmy Unie.
- (19) Jsou-li přijímána opatření v návaznosti na porušení zásad právního státu, je zásadní řádně chránit oprávněné zájmy konečných příjemců a příjemců. Při zvažování toho, jaká opatření mají být přijata, by Komise měla brát v úvahu jejich možný dopad na konečné příjemce a příjemce. Vzhledem k tomu, že platby Komise členskými státy ve sdíleném řízení jsou právně nezávislé na platbách vnitrostátních orgánů příjemcům, nemělo by se mít za to, že vhodná opatření podle tohoto nařízení ovlivňují dostupnost finančních prostředků pro platby příjemcům v souladu s platebními lhůtami stanovenými v příslušných odvětvových a finančních pravidlech. Rozhodnutí přijatá podle tohoto nařízení a povinnosti vůči konečným příjemcům nebo příjemcům stanovené v tomto nařízení jsou součástí použitelného práva Unie, pokud jde o využívání finančních prostředků ve sdíleném řízení. Členské státy, jichž se opatření týkají, by měly Komisi pravidelně podávat zprávy o plnění svých povinností vůči konečným příjemcům nebo příjemcům. Podávání zpráv o dodržování platebních povinností vůči příjemcům stanovených v příslušných odvětvových a finančních pravidlech by mělo Komisi umožnit ověřit, zda rozhodnutí podle tohoto nařízení nemají žádný přímý ani nepřímý dopad na platby, které mají být provedeny podle příslušných odvětvových a finančních pravidel.

Za účelem posílení ochrany konečných příjemců nebo příjemců by Komise měla na internetových stránkách nebo internetovém portálu poskytovat informace a pokyny a současně i vhodné nástroje k tomu, aby ji bylo možné informovat o jakémkoli porušení právní povinnosti vládních subjektů a členských států pokračovat v provádění plateb i po přijetí opatření podle tohoto nařízení. Komise by se měla těmito informacemi podrobněji zabývat, aby ověřila, zda byla dodržena příslušná pravidla, zejména článek 63, čl. 68 odst. 1 písm. b) a článek 98 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) .../... ze dne ..., kterou se stanoví společná ustanovení o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu Plus, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a finanční pravidla pro tyto fondy a Azylový a migrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a nástroj pro správu hranic a víza⁽¹³⁾. Je-li to nezbytné k zajištění toho, aby jakákoli částka splatná vládními subjekty nebo členskými státy byla skutečně vyplacena konečným příjemcům nebo příjemcům, měla by Komise získat zpět již uskutečněné platby nebo případně provést finanční opravu snížením podpory Unie poskytnuté na program v souladu s příslušnými odvětvovými a finančními pravidly.

- (20) Za účelem zajištění jednotných podmínek k provedení tohoto nařízení a s ohledem na význam finančních účinků opatření přijímaných podle tohoto nařízení by měly být Radě, která by měla jednat na základě návrhu Komise, svěřeny prováděcí pravomoci.

⁽¹³⁾ Dosud nezveřejněno v Úředním věstníku.

- (21) Předtím, než Komise navrhne přijetí jakýchkoli opatření podle tohoto nařízení, měla by oznámit dotčenému členskému státu, proč se domnívá, že by v tomto členském státě mohlo docházet k porušování zásad právního státu. Komise by o každém takovém oznámení a jeho obsahu měla neprodleně informovat Evropský parlament a Radu. Dotčený členský stát by měl mít možnost předložit své připomínky. Komise by měla tyto připomínky zohlednit.
- (22) Při stanovování lhůt pro dotčený členský stát v souladu s tímto nařízením by Komise měla vzít v úvahu zejména množství poskytnutých a požadovaných informací, složitost relevantních skutečností a jejich posouzení, jakož i správní kapacitu dotčeného členského státu.
- (23) Pokud se Komise po analýze připomínek dotčeného členského státu domnívá, že podmínky pro přijetí opatření jsou splněny, měla by Radě předložit návrh na přijetí vhodných opatření. Rada by měla na návrh Komise přijmout vhodná opatření prostřednictvím prováděcího rozhodnutí ve lhůtě jednoho měsíce, která může být výjimečně prodloužena nejvýše o další dva měsíce. S cílem zajistit, aby Rada přijala rozhodnutí v těchto lhůtách, by Komise měla co nejnvhodnějším způsobem využít svých práv podle článku 237 Smlouvy o fungování EU a jednacího řádu Rady ⁽¹⁴⁾.
- (24) Po přijetí jakýchkoli opatření podle tohoto nařízení by Komise měla situaci v dotčeném členském státě pravidelně sledovat. Komise by měla situaci znovu posoudit poté, co dotčený členský stát přijme nová nápravná opatření, nebo v každém případě nejpozději jeden rok od přijetí těchto opatření.
- (25) Rada by měla na návrh Komise zrušit opatření s odkladným účinkem, pokud situace, jež vedla k uložení těchto opatření, byla dostatečně napravena.
- (26) Postup přijímání a rušení opatření by měl být v souladu se zásadami objektivitu, zákazu diskriminace a rovného zacházení s členskými státy a měl by být prováděn na základě nestranného přístupu založeného na důkazech. Pokud se ve výjimečných případech dotčený členský stát domnívá, že došlo k závažnému porušení uvedených zásad, může požádat předsedu Evropské rady, aby záležitost předložil na příštím zasedání Evropské rady. V těchto výjimečných případech by rozhodnutí o opatřeních nemělo být přijato, dokud Evropská rada danou záležitost neprojedná. Tento postup zpravidla netrvá déle než tři měsíce ode dne, kdy Komise předložila svůj návrh Radě.
- (27) Komise by měla Evropský parlament průběžně informovat o všech opatřeních navržených, přijatých a zrušených podle tohoto nařízení.
- (28) Komise by měla podat Evropskému parlamentu a Radě zprávu o uplatňování tohoto nařízení. Při podávání zpráv Evropskému parlamentu a Radě by Komise kromě účinnosti přijatých opatření měla zvážit i celkovou účinnost postupu stanoveného v tomto nařízení a doplňkovost tohoto nástroje k ostatním nástrojům.
- (29) Tímto nařízením by neměly být dotčeny pravomoci EPPO ani povinnosti členských států, které se neúčastní posílené spolupráce zavedené nařízením Rady (EU) 2017/1939 ⁽¹⁵⁾,

⁽¹⁴⁾ Rozhodnutí Rady 2009/937/EU ze dne 1. prosince 2009, kterým se přijímá její jednací řád (Úř. věst. L 325, 11.12.2009, s. 35).

⁽¹⁵⁾ Nařízení Rady (EU) 2017/1939 ze dne 12. října 2017, kterým se provádí posílená spolupráce za účelem zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce (Úř. věst. L 283, 31.10.2017, s. 1).

PŘIJALY TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

Předmět

Toto nařízení stanoví pravidla nezbytná k ochraně rozpočtu Unie v případě porušování zásad právního státu v členských státech.

Článek 2

Definice

Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

- a) „právním státem“ hodnota Unie zakotvená v článku 2 Smlouvy o EU. Zahrnuje tyto zásady: zákonnosti, jejímž předpokladem je transparentní, odpovědný, demokratický a pluralitní zákonodárský proces; právní jistoty; zákazu svévole výkonné moci; účinné soudní ochrany nezávislými a nestrannými soudy, včetně přístupu ke spravedlnosti, a to i pokud jde o základní práva; oddělení moci; a zákazu diskriminace a rovnosti před zákonem. Právní stát je třeba vykládat s ohledem na ostatní hodnoty a zásady Unie zakotvené v článku 2 Smlouvy o EU;
- b) „vládním subjektem“ jakýkoli orgán veřejné moci na všech úrovních veřejné správy, včetně celostátních, regionálních a místních orgánů, jakož i organizace členských států ve smyslu čl. 2 bodu 42 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ⁽¹⁶⁾ (dále jen „finanční nařízení“).

Článek 3

Porušování zásad právního státu

Pro účely tohoto nařízení mohou o porušování zásad právního státu svědčit tyto skutečnosti:

- a) ohrožení nezávislosti soudnictví;
- b) nepřijetí preventivních nebo nápravných opatření nebo neuložení sankce v případě svévolných nebo protiprávních rozhodnutí orgánů veřejné moci, a to i donucovacích orgánů, zadržování finančních a lidských zdrojů, které mají vliv na řádné fungování těchto orgánů, nebo nezajištění vyloučení střetu zájmů;
- c) omezování dostupnosti a účinnosti právních prostředků nápravy, mimo jiné prostřednictvím omezujících procesních pravidel a nedostatečného výkonu soudních rozhodnutí nebo omezování účinného vyšetřování, trestního stíhání nebo trestání případů porušování práva.

Článek 4

Podmínky pro přijetí opatření

1. Přijmou se vhodná opatření, pokud je podle článku 6 zjištěno, že porušování zásad právního státu v členském státě dostatečně přímo ovlivňuje nebo vážně ohrožuje řádné finanční řízení rozpočtu Unie nebo poškozuje či vážně ohrožuje ochranu finančních zájmů Unie.

⁽¹⁶⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ze dne 18. července 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie, mění nařízení (EU) č. 1296/2013, (EU) č. 1301/2013, (EU) č. 1303/2013, (EU) č. 1304/2013, (EU) č. 1309/2013, (EU) č. 1316/2013, (EU) č. 223/2014 a (EU) č. 283/2014 a rozhodnutí č. 541/2014/EU a zrušuje nařízení (EU, Euratom) č. 966/2012 (Úř. věst. L 193, 30.7.2018, s. 1).

2. Pro účely tohoto nařízení se porušování zásad právního státu týká jednoho nebo více z těchto aspektů:
- a) řádného fungování orgánů, které plní rozpočet Unie, včetně půjček a jiných nástrojů se zárukou z rozpočtu Unie, především v souvislosti s postupy pro zadávání veřejných zakázek nebo udělování grantů;
 - b) řádného fungování orgánů, které provádějí finanční kontrolu, sledování a audit, a řádného fungování účinných a transparentních systémů finančního řízení a odpovědnosti;
 - c) řádného fungování orgánů pověřených vyšetřováním a trestním stíháním v souvislosti s vyšetřováním a stíháním podvodů, včetně daňových podvodů, korupce nebo jiných případů porušení práva Unie týkajícího se plnění rozpočtu Unie nebo ochrany finančních zájmů Unie;
 - d) účinného soudního přezkumu jednání nebo opomenutí ze strany orgánů uvedených v písmenech a), b) a c) nezávislými soudy;
 - e) předcházení podvodům a jejich trestání, včetně daňových podvodů, korupce nebo jiných případů porušení práva Unie týkajícího se plnění rozpočtu Unie nebo ochrany finančních zájmů Unie a ukládání účinných a odrazujících sankcí příjemcům finančních prostředků vnitrostátními soudy nebo správními orgány;
 - f) zpětného získávání neoprávněně vyplacených finančních prostředků;
 - g) účinné a včasné spolupráce s OLAFem a v závislosti na zapojení dotčených členských států s EPPO při vyšetřování nebo trestním stíhání v souladu s příslušnými akty Unie a se zásadou loajální spolupráce; a
 - h) jiných situací nebo jednání orgánů, které jsou relevantní pro řádné finanční řízení rozpočtu Unie nebo ochranu finančních zájmů Unie.

Článek 5

Opatření na ochranu rozpočtu Unie

1. Jsou-li splněny podmínky uvedené v článku 4 tohoto nařízení, lze postupem podle článku 6 tohoto nařízení přijmout jedno nebo více z těchto vhodných opatření:
- a) plní-li Komise rozpočet Unie v přímém nebo nepřímém řízení podle čl. 62 odst. 1 písm. a) a c) finančního nařízení a v případě, že příjemcem je vládní subjekt:
 - i) pozastavení plateb nebo plnění právního závazku či zrušení právního závazku podle čl. 131 odst. 3 finančního nařízení;
 - ii) zákaz přijímat nové právní závazky;
 - iii) úplné či částečné pozastavení vyplácení splátek nebo předčasné splacení půjček se zárukou z rozpočtu Unie;
 - iv) pozastavení nebo snížení hospodářského zvýhodnění v rámci nástroje se zárukou z rozpočtu Unie;
 - v) zákaz uzavírat nové dohody o půjčkách nebo jiných nástrojích se zárukou z rozpočtu Unie;
 - b) plní-li Komise rozpočet Unie ve sdíleném řízení s členským státem podle čl. 62 odst. 1 písm. b) finančního nařízení:
 - i) pozastavení schválení jednoho nebo více programů nebo jejich změny;
 - ii) pozastavení závazků;
 - iii) snížení závazků, mimo jiné prostřednictvím finančních oprav nebo převodů prostředků na jiné výdajové programy;
 - iv) snížení předběžného financování;
 - v) přerušování běhu platebních lhůt;
 - vi) pozastavení plateb.

2. Pokud rozhodnutí, kterým se opatření přijímají, nestanoví jinak, nemá uložení vhodných opatření vliv na povinnosti vládních subjektů uvedených v odst. 1 písm. a) nebo členských států uvedených v odst. 1 písm. b) provádět program nebo využívat fond, kterého se dané opatření týká, a zejména na jejich povinnosti vůči konečným příjemcům nebo příjemcům, včetně povinnosti provést platby podle tohoto nařízení a příslušných odvětvových nebo finančních pravidel. Při vynakládání finančních prostředků Unie ve sdíleném řízení podávají členské státy dotčené opatřeními přijatými podle tohoto nařízení Komisi každé tři měsíce od přijetí těchto opatření zprávu o plnění uvedených povinností.

Komise ověří, zda byly dodrženy příslušné právní předpisy, a v případě potřeby přijme veškerá vhodná opatření na ochranu rozpočtu Unie v souladu s odvětvovými a finančními pravidly.

3. Přijatá opatření musí být přiměřená. Určí se s ohledem na skutečný nebo možný dopad porušování zásad právního státu na řádné finanční řízení rozpočtu Unie nebo na finanční zájmy Unie. Řádně se při tom zohlední povaha, doba trvání, závažnost a rozsah porušování zásad právního státu. Opatření se pokud možno zaměří na činnosti Unie, které jsou daným porušováním dotčeny.

4. Komise poskytuje na internetových stránkách či na internetovém portálu informace a pokyny určené konečným příjemcům nebo příjemcům týkající se povinností členských států podle odstavce 2. Na týchž internetových stránkách nebo též na internetovém portálu poskytuje Komise pro konečné příjemce nebo příjemce rovněž vhodné nástroje k tomu, aby ji mohli informovat o jakémkoli porušení těchto povinností, které konečné příjemce nebo příjemce podle jejich názoru přímo ovlivňuje. Tento odstavec se použije tak, aby byla zajištěna ochrana osob oznamujících porušení práva Unie v souladu se zásadami stanovenými ve směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937⁽¹⁷⁾. K informacím poskytnutým konečnými příjemci nebo příjemci v souladu s tímto odstavcem se přiloží důkaz o tom, že dotčený konečný příjemce nebo příjemce podal formální stížnost příslušnému orgánu dotčeného členského státu.

5. Na základě informací poskytnutých konečnými příjemci nebo příjemci v souladu s odstavcem 4 tohoto článku Komise učiní vše, co je v jejích silách, aby zajistila, že veškeré částky splatné vládními subjekty nebo členskými státy podle odstavce 2 tohoto článku budou skutečně vyplaceny konečným příjemcům nebo příjemcům, zejména v souladu s článkem 63, čl. 68 odst. 1 písm. b) a článkem 98 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) .../... ze dne ..., kterou se stanoví společná ustanovení o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu Plus, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a finanční pravidla pro tyto fondy a Azylový a migrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a nástroj pro správu hranic a víza.

Článek 6

Postup

1. Pokud Komise usoudí, že má dostatečné důvody se domnívat, že jsou podmínky článku 4 splněny, zašle dotčenému členskému státu písemné oznámení, ve kterém uvede věcné prvky a konkrétní důvody, o které své zjištění opírá, ledaže se domnívá, že by jí jiné postupy stanovené v právních předpisech Unie umožnily chránit rozpočet Unie účinnějším způsobem. Komise o každém takovém oznámení a jeho obsahu neprodleně informuje Evropský parlament a Radu.

2. S ohledem na informace obdržené podle odstavce 1 může Evropský parlament Komisi vyzvat ke strukturovanému dialogu o jejích zjištěních.

3. Při posuzování toho, zda jsou podmínky uvedené v článku 4 splněny, zohlední Komise příslušné informace z dostupných zdrojů, včetně rozhodnutí, závěrů a doporučení orgánů Unie, jiných příslušných mezinárodních organizací a dalších uznávaných institucí.

⁽¹⁷⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie (Úř. věst. L 305, 26.11.2019, s. 17).

4. Komise si může vyžádat jakékoli další informace, které jsou nezbytné pro provedení posouzení uvedeného v odstavci 3, a to před zasláním písemného oznámení podle odstavce 1 i po něm.
5. Dotčený členský stát poskytne požadované informace a může vznést připomínky ke zjištěním uvedeným v oznámení podle odstavce 1 ve lhůtě stanovené Komisí, která nesmí být kratší než jeden měsíc a delší než tři měsíce ode dne oznámení zjištění. Ve svých připomínkách může členský stát navrhnout přijetí nápravných opatření, která mají řešit zjištění uvedená v oznámení Komise.
6. Komise při rozhodování o tom, zda předloží návrh prováděcího rozhodnutí o vhodných opatřeních, zohlední informace, které obdržela, a případné připomínky dotčeného členského státu, jakož i přiměřenost případných navržených nápravných opatření. Komise provede své posouzení v orientační lhůtě jednoho měsíce ode dne, kdy od dotčeného členského státu obdržela jakékoli informace nebo připomínky nebo, pokud žádné informace ani připomínky neobdrží, od uplynutí lhůty stanovené v souladu s odstavcem 5, a v každém případě v přiměřené lhůtě.
7. V případě, že Komise zamýšlí předložit návrh podle odstavce 9, poskytne před tím členskému státu možnost předložit do jednoho měsíce připomínky, zejména k přiměřenosti zamýšlených opatření.
8. Při posuzování přiměřenosti opatření, která mají být uložena, Komise zohlední informace a pokyny uvedené v odstavci 3.
9. Pokud se Komise domnívá, že podmínky uvedené v článku 4 jsou splněny a že případná nápravná opatření navržená členským státem podle odstavce 5 dostatečně neřeší zjištění uvedená v jejím oznámení, předloží Radě návrh prováděcího rozhodnutí o vhodných opatřeních do jednoho měsíce ode dne, kdy obdržela připomínky členského státu, nebo v případě, že žádné připomínky předloženy nebyly, bez zbytečného prodloužení a v každém případě do jednoho měsíce od uplynutí lhůty uvedené v odstavci 7. V návrhu se uvedou konkrétní důvody a skutečnosti, o něž Komise opírá svá zjištění.
10. Rada přijme prováděcí rozhodnutí uvedené v odstavci 9 tohoto článku do jednoho měsíce od obdržení návrhu Komise. Nastanou-li mimořádné okolnosti, lze lhůtu pro přijetí uvedeného prováděcího rozhodnutí prodloužit o nejvýše dva měsíce. S cílem přijmout toto rozhodnutí včas využije Komise svých práv podle článku 237 Smlouvy o fungování EU, považuje-li to za vhodné.
11. Rada může kvalifikovanou většinou návrh Komise pozměnit a přijmout toto pozměněné znění ve formě prováděcího rozhodnutí.

Článek 7

Zrušení opatření

1. Dotčený členský stát může kdykoli přijmout nová nápravná opatření a zaslat Komisi písemné oznámení obsahující důkazy o tom, že podmínky stanovené v článku 4 již splněny nejsou.
2. Na žádost dotčeného členského státu nebo z vlastního podnětu a nejpozději jeden rok od přijetí opatření Radou posoudí Komise znovu situaci v dotčeném členském státě s přihlédnutím k případným důkazům, které dotčený členský stát předložil, jakož i přiměřenost nových nápravných opatření přijatých dotčeným členským státem.

Pokud se Komise domnívá, že podmínky článku 4 již splněny nejsou, předloží Radě návrh prováděcího rozhodnutí o zrušení přijatých opatření.

Pokud se Komise domnívá, že situace vedoucí k přijetí opatření byla částečně napravena, předloží Radě návrh prováděcího rozhodnutí o úpravě přijatých opatření.

Pokud se Komise domnívá, že situace vedoucí k přijetí opatření nebyla napravena, zašle dotčenému členskému státu odůvodněné rozhodnutí a informuje o tom Radu.

Pokud dotčený členský stát zašle písemné oznámení podle odstavce 1, předloží Komise svůj návrh nebo přijme rozhodnutí do jednoho měsíce od obdržení tohoto oznámení. Tuto lhůtu lze v řádně odůvodněných případech prodloužit, přičemž v takovém případě Komise neprodleně informuje dotčený členský stát o důvodech prodloužení.

Použije se obdobně postup uvedený v čl. 6 odst. 3, 4, 5, 6, 9, 10 a 11.

3. Jsou-li opatření týkající se pozastavení schválení jednoho nebo více programů nebo jejich změn podle čl. 5 odst. 1 písm. b) bodu i) nebo pozastavení závazků podle čl. 5 odst. 1 písm. b) bodu ii) zrušena, zapíší se částky odpovídající pozastaveným závazkům do rozpočtu Unie v souladu s článkem 5 nařízení Rady (EU, Euratom) 2020/2093⁽¹⁸⁾. Pozastavené závazky z roku n nelze zapsat do rozpočtu po roce $n+2$.

Článek 8

Informování Evropského parlamentu

Komise neprodleně informuje Evropský parlament o každém opatření navrženém, přijatém nebo zrušeném podle článků 5, 6 a 7.

Článek 9

Podávání zpráv

Do 12. ledna 2024 podá Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu o uplatňování tohoto nařízení, a zejména o účinnosti přijatých opatření.

Článek 10

Vstup v platnost

Toto nařízení vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Použije se ode dne 1. ledna 2021.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne 16. prosince 2020.

Za Evropský parlament
předseda
D. M. SASSOLI

Za Radu
předseda
M. ROTH

⁽¹⁸⁾ Nařízení Rady (EU, Euratom) 2020/2093 ze dne 17. prosince 2020, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na roky 2021 až 2027 (viz strana 11 v tomto čísle Úředního věstníku).